

Bir Kadın Kahraman Olarak Perseus'un Annesi Danae'nin Yolculuğu

Danae's Journey as a Heroine Mother of Perseus

Aynur KOÇAK *, Merve GÜNALTA Y BAŞAK **

Öz

Yunan mitolojisinde kahraman mitosu örneklerinden biri Perseus anlatısıdır. Bu anlatı, bireysel bir kahramanın serüvenini sunarken aynı zamanda antik toplumların güç, kader, adalet ve toplumsal cinsiyet rollerine dair bakış açılarını da yansıtır. Perseus'un annesi Danae'nin anlatı içerisindeki konumu, ataerkil toplum düzeninin dişil kimlik üzerindeki etkilerini anlamak için önemli bir örnektir. Danae'nin bireysel hikâyesi, mitolojik metinlerde sıklıkla geri planda bırakılan kadın öznenin dönüşümünü görünür kılar. Danae'nin babası tarafından kuleye hapsedilmesi, ataerkil yapının dişil gücü kontrol altına alma ve baskılama eğilimini yansıtırken, aynı zamanda kadın bedeninin doğurganlık potansiyelinin korku nesnesi hâline getirildiğini de gösterir. Zeus'un altın yağmur formunda ona ulaşması ve onunla birlikte olması, mitolojik bağlamda eril ve dişil enerjinin kutsal birleşmesini simgelemektedir. Bu birleşme, dişil öznenin iradesiz bir nesne değil, anlatının aktif bir taşıyıcısı olduğunu da ima etmektedir. Danae'nin anlatıdaki rolü, yalnızca Perseus'un annesi olmakla sınırlı kalmaz. Mitos, bir kadının bireysel dönüşüm sürecine işaret eden bir kadın kahramanlık anlatısı olarak da okunabilmektedir. Böylece Danae'nin serüveni hem bireysel kimlik inşasını hem de mitolojik düzlemdeki dişil direnci temsil eden bir örneğe dönüşür. Bu çalışmada, Danae'nin anlatıdaki konumu, Maureen Murdock'un "Kadın Kahramanın Yolculuğu" modeli çerçevesinde incelenerek, dişil öznenin anlatıda yer alan eril yapılar içindeki dönüşümü ve kendini gerçekleştirme süreci analiz edilmiştir. Danae'nin öyküsünün, anne/kız bağının eksikliği, eril müttefik desteğinden yoksunluk ve bağımsızlık arayışı gibi temalarla dişil bilincin yeniden inşasını simgelediği görülmektedir. Bu bağlamda, Danae'nin yolculuğu, onun eril baskılar karşısında gösterdiği direnç ve öz farkındalığın mitolojik bir temsili olarak değerlendirilebilir. Makalede, Danae hem bir anne hem de ataerkil sisteme karşı varoluş mücadelesi veren bir karakter olarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mitoloji, Perseus Mitosu, Danae, Kadın Kahraman, Maureen Murdock.

* Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, nurkocak@yildiz.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9555-1088

** Sorumlu Yazar, Öğr. Gör. Dr., İstanbul Aydın Üniversitesi, mgunalta ybasak@aydin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0140-6307

Abstract

One of the examples of hero mythos in Greek mythology is the Perseus narrative. While this narrative presents the adventure of an individual hero, it also reflects ancient societies' perspectives on power, fate, justice and gender roles. The position of Perseus' mother Danae in the narrative is an important example for understanding the effects of patriarchal social order on feminine identity. Danae's individual story makes visible the transformation of the female subject, who is often relegated to the background in mythological texts. Danae's imprisonment in the tower by her father reflects the patriarchal structure's tendency to control and suppress feminine power, while at the same time showing that the fertility potential of the female body is turned into an object of fear. Zeus reaching her in the form of golden rain and being with her symbolizes the sacred union of masculine and feminine energy in the mythological context. This union also implies that the feminine subject is not an object without a will, but an active carrier of the narrative. Danae's role in the narrative is not limited to being the mother of Perseus. The mythos can also be read as a narrative of female heroism that points to the process of a woman's individual transformation. Thus, Danae's adventure becomes an example that represents both individual identity construction and feminine resistance on the mythological plane. In this study, Danae's position in the narrative is examined within the framework of Maureen Murdock's "The Heroine's Journey" model, and the transformation and self-realization process of the feminine subject within the masculine structures in the narrative is analyzed. It is seen that Danae's story symbolizes the reconstruction of feminine consciousness with themes such as the lack of mother/daughter bond, the lack of masculine allied support and the search for independence. In this context, Danae's journey can be seen as a mythological representation of her resistance to masculine oppression and self-awareness. In this article, Danae is analyzed both as a mother and as a character struggling for existence against the patriarchal system.

Keywords: *Mythology, Perseus Mythos Danae, Heroine, Maureen Murdock.*

Giriş

Dünyayı ve yaşamı algılama biçimi olarak mitler, rastgele kurgulanan ve anlatılan öyküler değildir. Bu anlatılar insanın var oluşunun temel yapı taşlarıdır (Gezgin, 2020: 58). Evrensel gerçekliğin kalıplarını ifade eden bu öyküler, insanlık için anlamlı mesajlar taşır. İnsan, anlamlandırmaya çalıştığı pek çok durum için bir mit kurgulayarak durumları anlaşılır hâle getirmeye çalışır. Bu öyküler hem yaşanmışlıklara hem de akıldışlıklara dayanır. Öncelikle kozmosun doğuşunu, dünyanın düzenini ve insanın bu düzen içindeki yerini anlatan bilgiler kuşaktan kuşağa aktarılır ve gelecek toplumlara da örnek oluşturur (Koçak, 2016: 17). Bu anlatılar, kolektif belleğin korunmasını sağlarken kültürel sürekliliğin temellerini de oluşturur. Dolayısıyla, mitolojik ve ritüelistik öğeler içeren sözlü gelenekler, toplumların dünya görüşünü şekillendiren önemli yapılar arasında yer alır. Halkın inançlarını, değerlerini ve dünya görüşünü yansıtan efsaneler ve tanrılar panteonunu içeren bu anlatılarda tanrılar, kahramanlar ve yaratıklar, insan doğasının çeşitli yönlerini ve evrensel temaları sembolize ederek kültürel ve ahlaki dersler sunar.

Her zaman bir yaratılış anlatısı olan mitlerde öncelikli olarak evrenin yaratılışından söz edilir. Bu yaratılış anlatılarında dişil unsurların ön planda olduğu dikkat çeker. Babil yaratılış anlatısında öncelikle sonsuz su mevcuttur. Dişillikle ilgili olarak dikkat çeken sudan sonra Tiamat karşımıza çıkar. Evren, dişil Tiamat'ın vücudundan yaratılır. Yunan mitolojisinde de Eurynome, Gaia gibi dişil unsurların başlangıçtaki fonksiyonları önemlidir. Ancak zamanla bu anlatılarda erile öncelik verildiği ve dişilin pasif bir konuma itildiği görülür. Örneğin Antik Yunan'da kadınlarla ilgili bilgiler daha ziyade erkekler tarafından aktarılan ve onların ağzından bugüne ulaşan bilgilerdir. Thukydides, Perikles'in şu sözlerinin özellikle altını çizer: "En saygın kadın, erkeklerin ne övgüsüne ne de sövgüsüne hedef olan kadındır" (Akalin, 2003: 33). Bu noktadan hareketle, kadınların ikinci planda olduğu ve görünmez olmalarının beklendiği anlaşılmaktadır. Kadınlara karşı gösterilen bu tutum, anlatılara da yansımaktadır. Böylece, anlatıda kilit noktalarda bir kadının görünmez kılınmasının sebebi anlaşılabilir. Sebebi anlaşılabilir.

Yunan mitolojisinde, Danae, Medusa, Kassandra ve diğer kadın figürler, kaderlerinin kehanetler tarafından belirlendiği bir dünyada yaşarlar. Bu kadınlar, çoğunlukla kehanetler nedeniyle erkekler tarafından kontrol edilmeye çalışılır. Bu da onların yaşamları üzerinde söz haklarının sınırlı olduğunu göstermektedir. Çoğu anlatıya bakıldığında, kadınlar nadiren hayatlarındaki eşiklerde söz hakkına sahiptirler. Örneğin Danae, babası Akrisios tarafından hapsedilirken Medusa, Athena tarafından lanetlenir. Penelope kocasının yokluğunda sadakatiyle sınanır. Anılan bu isimler, Yunan mitolojisinde kadınların bedenleri ve yaşamları üzerindeki erkek kontrolünün göstergelerinden bazılarıdır. Bir kahramanlık anlatısı olan Perseus mitinde kahramanın annesi Danae'nin anlatıdaki durumu, kadınların rollerinin erkek otoritesi tarafından tanımlandığı ve sınırlandırıldığı ataerkil sistemin bir minyatürüdür. Ancak Danae tarafından yapılan tercihler güç, kontrol ve direniş olarak yorumlanabilir. Yolculuktaki duruşu, ataerkinin annelerinden biri olarak onu sembolik bir figür haline getirir. Bu anlatı, cinsiyet dinamiklerinin tarihsel ve kültürel temellerinin incelenmesi için bir mercektir sayılır (Pomeroy, 1975: 61). Kadının toplumsal yaşamda geri planda bırakılması, onun dünya düzenindeki konumunun değersizleştirilmesine ve olumsuzlukların başlıca sorumlusu olarak

görülmeye yol açmıştır. Bu durumun ortaya çıkmasında, eril söylemin mitolojik ve halk anlatılarında güçlü bir biçimde yer edinmesinin etkisi açıkça görülmektedir (Uğurcan ve Koçak, 2021: 17).

Perseus Mitosu

Bir kahramanlık anlatısı olan Persesus anlatısı, Yunan mitolojisinde yer alan diğer mitler gibi farklı şekillerde anlatılmalıdır. Bu mit, insanın kaderiyle yüzleşme ve kendi potansiyelini gerçekleştirme sürecinin en eski örneklerindendir. Ayrıca Yunan mitolojisinde kahramanın soyunu, doğumunu ve maceralarını anlatan geleneksel kahraman anlatılarından biridir. Bu mitosun tüm versiyonlarının kesin sayısını belirlemek zor olmakla birlikte ana kaynaklar ve varyasyonlarına ilişkin bilgiler mevcuttur. Homeros'un *İlyada* ve *Odyseia* destanlarında Perseus'un anıldığı yerler mevcuttur (Homer, 1990:278; Homer, 1996:183). Hesiodos, *Theogonia* (MÖ 730-700) adlı eserinde Perseus'un annesi Danae ve onun ailesi hakkında temel bilgiler sunarken, Apollodoros ise *Bibliotheca'da* (MS 1-2) Danae'nin hapsedilmesinden Perseus'un doğumuna ve sonrasında yaşadığı olaylara kadar olan detayları aktarmaktadır (Apollodoros, 1921: 45; Hesiod, 2004: 67). Pausanias, *Description of Greece* (MS 150-170) adlı eserinde ise Danae'nin yaşamıyla ilişkilendirilen coğrafi ve kültürel durumlar bağlamları ile açıklanmaktadır (1918:210). Ovidius, *Metamorphoses* (MS 8) adlı eserinde anne Danae'nin hikâyesini şiirsel bir dille yeniden anlatır ve özellikle Perseus'un mucizevi doğumu ile ilgili ayrıntılara yer verir (Ovid, 2009:133).

Anlatı, Argos Kralı Akrisios'un bir kehanet sonucu kızıdan doğacak çocuğun kendisini öldüreceğini öğrenmesiyle başlar (Apollodoros, 1921: 67). Kral, bu kaderden kaçınmak için kızı Danae'yi bronz bir kuleye hapseder. Ancak Zeus, altın yağmur formunda kuleye sızarak Danae ile birleşir ve bu birliktelikten Perseus dünyaya gelir. Bu olay, ilahi müdahalenin insan yaşamındaki belirleyici rolünü vurgularken, Perseus'un kaderinin tanrılar tarafından çizildiğini göstermektedir (Hard, 2004: 72). Akrisios, Perseus'un doğumunu öğrenince anne ve oğlunu bir sandığa koyarak denize atar. Anne ve bebek, gece boyunca denizin ortasında kalır ve gün doğduğunda sandık, Seriphos kıyılarına doğru sürüklenir. Seriphos adasını Kral Polydectes yönetir, ancak onun saray dışında balıkçılıkla geçimini sağlayan ağabeyi Diktys de burada yaşar. Diktys, sahilde bulduğu sandığın içinde Danae ve bebeğinin hayatta olduğunu fark eder. Kendisi ve eşi çocuk sahibi olmadığı için anne ve oğlunu yanlarına alır ve onlara kendi evlatları gibi bakar. Perseus, zamanla Diktys'in yanında yetişerek yetenekli bir balıkçı olur (Tokyay, 2015: 41). Daha sonra Danae ve Perseus, Serifos Adası'nda Kral Polydectes'in himayesine girer. Polydectes, büyüdüğünde Perseus'u annesinden uzaklaştırmak ister. Çünkü annesi Danae'ye göz koymuştur. Ancak Perseus, annesini korumaya kararlıdır. Polydectes, amacına ulaşmak için Perseus'u Gorgon Medusa'nın başını getirmek gibi tehlikeli bir göreve gönderir (Graves, 1955: 215). Medusa, bakışlarıyla insanları taşa çeviren korkunç bir kimsedir ve Perseus, bu zorlu görevde tanrılardan yardım alır. Athena ona parlak bir kalkan vererek Medusa'nın yansımasını kullanmasını sağlarken, Hermes kanatlı sandaletleriyle ona hız kazandırır ve Hades'in görünmezlik miğferiyle düşmanlarından saklanmasına yardımcı olur (Morford ve Lenardon, 2014:185). Perseus, Gorgon kardeşlerin uyuduğu anı kollayarak, Athena'nın rehberliğiyle Medusa'nın başını kesmeyi başarır. Zaferle geri dönen Perseus, dönüş yolculuğunda Etiyopya'da bir kayaya zincirlenmiş olan Andromeda'yı bulur. Andromeda, annesi Kassiopeia'nın kibri nedeniyle deniz tanrısı Poseidon tarafından cezalandırılmış ve bir deniz canavarına kurban edilmek üzere bırakılmıştır (Gantz, 1993: 213). Perseus, Medusa'nın başını kullanarak canavarı taşlaştırır ve Andromeda ile evlenir. Ancak Serifos'a döndüğünde, annesi Danae'nin Polydectes tarafından zorla evlendirilmek istendiğini öğrenir. Perseus, Medusa'nın başını kullanarak Polydectes'i taşa çevirir ve annesini özgürlüğüne kavuşturur (Hard, 2004: 95). Kehanetin kaçınılmazlığı,

Perseus'un Argos'a dönüşü sırasında gerçekleşir; bir atletizm yarışında yanlışlıkla attığı disk dedesi Akrisios'u öldürerek yazgısını yerine getirir (Dodds, 1962: 92).

Anne Danae

Perseus mitinde ön planda olmayan, ancak önemli roller üstlenen Argos kralı Akrisios'un kızı Danae'ye dikkat çekmek gerekmektedir. Antik Yunan'da var olan ataerkil yapının anlaşılmasında kilit bir figür olarak dikkat çeken anne Danae, anlatı boyunca erkek karakterlerin gölgesinde kalsa da dış dünyaya kapalı, ancak iç dünyasında kendine ulaşan derin bir yolculuk yaptığı söylenebilir. Üzerinde durulması gereken noktalardan biri, bu anlatıda kahramanın sadece Perseus olmadığıdır. Resim, heykel, sinema ve edebiyat gibi birçok alanda bu mitosun bazı epizot ve motiflerine yer verilmektedir. Özellikle Danae'yle ilgili tasvirleri MÖ 5. yüzyıldan itibaren vazo resimlerinde görmek mümkündür. Zeus'un altın yağmuru dönüşmesi motifine özel bir ilgi duyulmuştur. Bazı resimlerde Zeus, altın yağmuru, bazılarında ise altın sikke yağmuru olarak tasvir edilmiştir (Roman ve Roman, 2010:129).

Yazılı kaynaklarda, Danae ile ilgili bölümler değişkenlik göstermektedir. Kral Akrisios'un kehaneti ve Danae'nin bir bronz kuleye ya da demir odaya bazen de yeraltı odasına hapsedilmesi gibi epizotlar ve motifler örnek verilebilir. Danae ve bebek Perseus'un bir sandık içinde denize bırakılması ve sonrasında Dictys tarafından kurtarılması, genel olarak tutarlı olmakla birlikte, onların yolculuklarının ve Seriphos'taki yaşamlarının ayrıntılarında da farklılık dikkati çekmektedir. Ayrıca, Danae ve Perseus'un Argos'a dönüşü ve Akrisios'un ölümüne dair kehanetin gerçekleştirilme biçimi de değişik şekillerde anlatılmaktadır. Danae ve Perseus'u kurtaran balıkçı Dictys, bazı versiyonlarda daha fazla önem kazanırken Dictys'in onları nasıl bulduğu ve himayesine aldığı koşullar, anlatıya göre değişebilmektedir. Danae ve Seriphos Kralı Polydectes arasındaki ilişki de anlatılarda farklılık göstermektedir. Bazı versiyonlarda Polydectes, Danae'ye hemen ilgi duyar ve Perseus'tan kurtulmak için entrikalar yapar, diğerlerinde ise Danae'ye olan ilgisi daha uzun sürede gelişir. Danae, Polydectes'in tacizlerinin pasif bir kurbanı olarak tasvir edilirken, bazılarında onu reddetme ve oğlunu koruma çabası göze çarpmaktadır.

Danae'nin anlatıdaki rolü, Eski Yunan toplumunun ataerkil yapısını yansıtan bir çerçeve içinde şekillenir. Akrisios'un Danae'yi hapsedişi, kadınların kontrol edilişi ve boyun eğdirilmelerini simgelemektedir. Ayrıca erkek egemenliğinin düzeni koruma ihtiyacına olan inancını yansıtır (Pomeroy, 1975: 53). Akrisios'un eylemleri, ölüm korkusu ve Danae'nin çocuk sahibi olmasını kontrol etme arzusuyla gelişir. Bu da kadının özerkliğinin erkek otoritesine karşı nasıl bir tehdit ve kaygı oluşturduğunu ortaya koyar (Reeder, 1995: 88). Zeus'un, Danae'yi rızası olmadan hamile bırakması, ilahi güçten geldiği kabul edilen kuralların ataerkil normları onayladığını gösterir. Burada, erkek tanrıların ölümlü kadınlar üzerinde sınırsız güç kullandığı görülür (Ovid, 2009: 72). Danae'nin, Zeus ile olan karşılaşmasındaki çaresizliği dikkat çekicidir. Kadın bedeninin ve kaderinin erkek tarafından kontrol edilişi toplumsal dinamiklere ayna tutmaktadır (Pomeroy, 1975: 59). Baskıcı güçlere rağmen, Danae'nin hayatta kalması ve Perseus'un yetiştirilmesindeki rolü bir direniş örneği sayılabilir. Onun dayanıklılığı ve kahramanı kısıtlı koşullar altında destekleyebilme yeteneği adeta ataerkil sınırlamalara karşı ince bir meydan okumadır (Reeder, 1995: 94).

Danae, kendi yolculuğunu oğluyla birlikte eş zamanlı olarak yürüten bir kadındır. Anne-evlat arasında anne sütü ile kurulan ve bir daha hiç kopmama üzerine gelişen sonsuz bağ bulunur. Bu bağ, tıpkı yaşam çizgisinde olduğu gibi, kahramanın kaderi tayin edilirken yine onunla beraberdir. Tokyay'a göre:

Perseus'un yola çıkma nedenleri ne olursa olsun Perseus'un asıl nedeni kadındır: Annesi Danae için, bir kadına hediye olsun diye -kral Polydektes'in talip olduğu Hippodameia için- bakanları taşa çeviren bir kadının başını getirmek üzere -Gorgon Medusa- mitin tümünde dişi/kadın ve anne arketipi kendini belli etmektedir. Anne arketipi ile çocuk arasındaki bağ, bilinçdışı ile bilinç arasındaki bağdır aynı zamanda. Anne arketipine kişisel anne penceresinden baktığımızda da aynı ilişki gözlenir (2015: 75).

Danae'nin tutsaklıktan anneliğe ve sonunda Seriphos adasında nispeten güvenli bir yaşama uzanan yolculuğu, sistematik baskıya karşı baş kaldırının bir kanıtı olarak yorumlanabilir (Apollodorus, 1921: 67). Perseus'un annesi Danae için Simonides tarafından yazılmış olan bir ağıt bulunmaktadır. Simonides'in *Danae* ağıtı, annelik, çaresizlik ve ilahi yakarış temalarını şiirselliklerle birleştiren güçlü bir dramatik monolog olarak kabul edilir. Gregory Nagy'e göre, bu metin Simonides'in "Kişisel trajediyi kamuya hitap eden bir duygusal söyleme dönüştürme ustalığını" ortaya koymaktadır. (1990: 456). Ağıtta, kapalı bir sandıkta oğluyla birlikte karanlık denizlere bırakılan Danae, bebeğini kucaklayarak hem tanrılara yakarır hem de onu hayata karşı korumaya çalışır. Danae'nin ağıttaki tasviri, mitolojide edilgen bir figür olmanın ötesine geçerek kaderle mücadele eden bir anne portresi çizer. Bu yönüyle ağıt, Danae mitinin insani ve evrensel boyutuna ışık tutar.¹

¹ Danae'nin Ağıtı

(Perseus'un annesi Danae'nin sözleri)

Merakla oyulmuş sandığın içinde,
esip duran rüzgâr ve çarpan dalgalar
dehşete düşürmüştü onu; ıslak yanaklarıyla
Perseus'a sarıldı ve şöyle dedi:

"Evladım, ne büyük bir acı taşıyorum;
ama sen, bu neşesiz, tunçla bağlanmış sandıkta,
sütle dolu uykunda gözlerini yummuşsun,
karanlık geceye ve yoğun sisli gölgeliğe uzanmışsın.

Ne başının üstünde kabaran
dalgaların derin şişkinliğine kulak veriyorsun,
ne de rüzgârın sesine;
mor kumaşlara sarılı bu güzel yüzünle.

Eğer bu tehlike senin için de bir tehlike olsaydı,
belki sen de bu nazik kulağını sözlerime verirdin.
Ama ben diyorum ki: 'Uyu bebeğim; deniz de uyusun,
ve sonsuz kötülük de uykuya dalsın.'

Belki de kararın değişir,
Ey Tanrı Zeus, senden gelir bu.
Ama eğer bu duam haddini aşan, yersiz bir dilekse,
beni bağışla, lütfen." (Rosenmeyer, 1991: 13)

Bu bilgiler ışığında, Danae'nin ataerkil ideoloji karşısında göstermiş olduğu tutum Maureen Murdock tarafından kaleme alınan *The Heroine's Journey: Woman's Quest for Wholeness* (Kadın Kahramanın Yolculuğu: Bütünlüğe Ulaşma Arayışı) (1990) adlı çalışmada çizilen çerçeve bağlamında analiz edilebilmektedir. Böylece, Danae'nin Perseus anlatısı içerisindeki konumunun ele alınması mümkün olabilecektir.

Kadın Kahramanın Olarak Danae'nin Yolculuğu

Kadın kahramanın yolculuğu, Joseph Campbell'in "kahramanın yolculuğu" kavramının yeniden yorumlanması ve toplumsal cinsiyet odaklı bir bakış açısıyla ele alınan inceleme modelidir. Bu model, kadın karakterlerin geleneksel erkek kahraman anlatılarından farklı olarak, kimlik arayışı, bireysel güçlenme ve toplumsal normlara başkaldırı süreçlerini içermektedir. Kadın kahramanların yolculuğu genellikle içsel dönüşüm, duygusal olgunlaşma ve kolektif bilincin yeniden inşası gibi unsurlarla şekillenir (Murdock, 1990: 35). Bu süreçte kadınlar, ataerkil yapılarla yüzleşirken kendi kimliklerini bulma ve otoriteyi sorgulama aşamalarından geçerler (Frankel, 2017:62). Maureen Murdock'un *The Heroine's Journey: Woman's Quest for Wholeness* (1990) adlı çalışması, kadın kahramanın yolculuğunu derinlemesine ele alan en önemli eserlerden biridir. Murdock, kadın kahramanların içsel ve dışsal dünyaları arasındaki dengeyi sağlama çabalarını vurgulayarak, onların kendini kabul sürecinin mitolojik anlatılarda nasıl işlendiğini ortaya koymaktadır. Carol Pearson ve Katherine Pope'un *The Female Hero in American and British Literature* (1981) çalışması ise edebi metinler üzerinden kadın kahraman figürlerinin nasıl dönüştüğünü analiz etmektedir. Bu tür incelemeler, kadın kahramanların toplumsal normlarla mücadelesini ve bireysel gelişimlerini anlamada kritik katkılar sunmaktadır. Bunlara ek olarak, Judith Butler ve Angela Carter gibi araştırmacılar da kadın kahramanın yolculuğunu toplumsal cinsiyet normları bağlamında ele almışlardır. Butler, kadın kahraman anlatılarının toplumsal cinsiyet rollerini nasıl yeniden ürettiğini veya dönüştürdüğünü vurgularken (1999: 78), Carter da mitolojide kadın karakterlerin özgürleşme süreçlerini edebi metinler üzerinden analiz etmektedir (1979: 45). Kadın kahramanın yolculuğu, toplumsal dönüşümlerin ve bireysel kimlik arayışlarının bir yansıması olarak, günümüz feminist kuramları içinde de önemini korumaktadır.

Kadın kahramanın yolculuğu, geleneksel kahraman yolculuğundan farklıdır. Kadın kahraman kendi hayatında aktif olarak söz hakkına sahip ve bir tür benlik ile kimlik elde etmek için yola çıkar. Kadın kahramanın bir yerde kalması ve gerçek benliğini keşfetmesi fiziksel olarak bir yolculuğa çıkmaktan daha fazlasıdır. Çünkü kadın kahraman, durağan bir ortamda içsel bir yolculuk deneyimleyebilmektedir. Başlangıçta kadın kahramanı inançları doğrultusunda kozmosa yerleştiren zihin, bu bağ kopunca onu, tamamen yeryüzüne indirir ve katı ataerkil kurallara tabi kılar. Böylece, kadınlığıyla yargılarken ancak ondan sıyrıldığında kahramanlığını kabul eder (Çolak, 2019: 80). Ataerkil düzen, kadın kahramanı ancak kendi kurallarına uyduğunda yücelten bir tutum sergiler. Murdock'a göre bir kadın kahraman, aynı anda birden fazla aşamada olabilir. Kahraman yolculuğu için evini terk etmek zorunda değildir. Asıl yolculuk onun kendi bedeni ve ruhu içinde başlar. Murdock, bir macera ve zafer yolunda doğrusal bir yolu vurgulamak yerine, besleyicilik, ilişkisel bağlantı ve öz keşif temaları etrafında dönen döngüsel bir yolculuğu öne çıkarır. Kahramanın yolculuğu genellikle, feminen yönlerden ayrılmayı, kişinin iç dünyasının derinliklerine inmeyi ve yeni

bir bütünlük ve entegrasyon duygusuyla dış dünyaya dönmeyi içerir. Bu yolculuk, kişisel dönüşüm ve içsel ile dışsal alanlar arasında denge kurmanın önemini vurgular ve genellikle kimlik, güçlenme ve iyileşme ile ilgili konuları ele alır.

Mitlerde kadın karakterler genellikle doğurganlık, bereket, koruma ve rehberlik gibi roller üstlenir. Anneler ise, tanrısal ya da yarı tanrısal karakterlerin annesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yunan mitolojisinde Hera ve Demeter gibi tanrıçalar annelik ve doğa ile ilişkilendirilmiş, koruyucu ve öğretici roller üstlenmişlerdir (Pomeroy, 1995: 34; Foley, 1993:142). Ataerki toplum yapısı nedeniyle bu figürler çoğunlukla edilgen veya mağdur konumuna itildiği görülür. Ancak bazı mitoslarda kadınlar, bağımsızlıkları ve zekâlarıyla dikkat çekerken (Lefkowitz, 1986:112; King, 1998: 88) aynı zamanda zorluklara karşı mücadele eden, güçlü iradeye sahip bireyler olarak da betimlenmektedir. Örneğin, Medea ve Atalanta gibi figürler, kendi kaderlerini belirleme becerisi gösteren kadın kahramanlardır (Clark, 2019: 89; Blundell, 1995:143; Pomeroy, 2002:5).

Kadın kahramanın yolculuğu, patriyarkal düzenin dayattığı sınırlamalara rağmen bireysel güçlenme ve öz farkındalık süreçlerini içeren bir anlatı modelidir. Danae'nin bir birey olarak yaşadığı dönüşüm ve gösterdiği mücadele, kadın kahraman anlatısının temel dinamikleri ile örtüşmektedir. Bronz kuleye hapsedilmesi, ataerki kontrolün somut bir örneği olurken; Perseus'u dünyaya getirmesi ve hayatta kalma çabası, onun içsel gücünü ve annelik rolünü yeniden tanımlamasına olanak tanır. Danae, sadece bir anne ya da kurban değil, aynı zamanda kendi kaderini şekillendiren ve güçlenme sürecini tamamlayan bir figür olmaktadır (Morford ve Lenardon, 2019: 415; Hansen, 2005: 203). Danae'nin öyküsü, erkek egemen toplumsal yapıda kadınların güç ve irade sahibi bireyler olarak varlıklarını sürdürebilmelerini göstermesi bakımından önemlidir (Hamilton, 2017: 132; Graves, 1955: 224; March, 1998: 176).

Danae'nin yaşamı, baskıya ve engellere rağmen dayanıklılığın ve azmin bir örneği olarak bu anlatıda yer alır. Annelik rolü, karşılıksız emek kavramıyla da ilişkilendirilerek, toplumsal cinsiyet rollerinin mitolojik anlatılar aracılığıyla nasıl biçimlendiğini gözler önüne sermektedir (Morford ve Lenardon, 2019: 415; Hansen, 2005: 203). Danae'nin yolculuğu, bir kadının, ataerki bir dünyada karşılaştığı zorlukları aşarak, kendi içindeki gücü ve bütünlüğü bulduğunu göstermektedir. Murdock'un görüşüne göre, kadın kahramanın yolculuğu, kadının hem kendisiyle hem de toplumla olan ilişkisini yeniden tanımlamasını sağlar. Danae'nin yolculuğu da bu bağlamda, bir kadının ataerki bir dünyada kendi kimliğini ve gücünü bulma sürecini temsil eder. Danae'nin anlatıdaki durumu analiz edilmeden önce bir tablo ile gösterilebilir:

Otoritenin gücü	Danae'nin hapsedilmesi, onun kaderinin ve yaşamının erkek otorite tarafından belirlendiğini simgelemektedir.
Denetlenen Beden	Kral Akrisios, kendini korumak için kızı Danae'yi hapseder. Zeus tarafından altın yağmuru şeklinde hamile bırakılan Danae'nin bedeni, kendi özgür iradesi dışında ele geçirilmiş olur.
Annelik ve Koruma İçgüdüsü	Danae, Perseus'un doğumuyla hem annelik rolüne hem de oğlunu koruma içgüdüsüne sahip olur. Perseus'u korumak için yaptığı fedakârlıklar, anneliğinin de verdiği bir güçle şekillenir.
Fedakârlık ve Özveri	Zorluklara rağmen oğlunu korumak için gösterdiği çaba sonucu onun fedakâr ve özverili olmaya yöneltir.
Güzellik	Danae'nin güzelliği, Zeus'un dikkatini çeker. Anlatı boyunca da onun güzelliği önemli bir unsur olarak dikkat çeker.
Direnç	Karşılaştığı tüm zorluklara rağmen yaşam mücadelesini sürdüren Danae, dirençli bir karakter olarak görülür.
Toplumsal Statü	Kraliyet soyundan gelmesine rağmen, toplumsal statüsü onu tehlikelerden korumaz. Aksine bu statü onun tecrit edilmesine neden olur.

Tablo 1: Danae'nin Yolculuğunda Yer Alan Bazı Etmenler (**Kaynak:** Tablo yazarlar tarafından hazırlanmıştır).

Bu incelemede esas alınan Murdock'ın modeline göre yolculuk “yolculuğun başlangıcı: dışıldan ayrılmak/anneden ayrılış”, “erkeklerle özdeşleşmek/pozitif bir eril müttefikin eksikliği”, “sınanmalarla dolu bir yol / ejderhalar ve devlerle yüzleşmek”, “başarının sahte rahatlığına erişme”, “erginlenme ve tanrıça mertebesine ulaşma”, “dışıl olanla yeniden bağlantı kurma arzusu”, “anne/kız ayrılıklarını iyileştirme”, “yaralanmış erilliği iyileştirme”, “eril ve dişilin bütünleşmesi”, “yeni bir bilinç seviyesine ulaşma” ve “kutsal birleşme” başlıkları altında değerlendirilecektir.

Yolculuğun Başlangıcı: Dışıldan Ayrılmak / Anneden Ayrılış

Danae'nin, yaşam yolculuğunda anne gibi bir dişil unsur bulunmaz. O, Argos'ta bir prenses olarak babası Kral Akrisios'un kontrolü altında yaşar. Erken çocukluk döneminden itibaren annesinin varlığından yoksundur ve babasının otoritesi altındadır. Danae, babasının kontrolü altında bir prenses olarak yaşarken, kadınsı yanlarından ve annelik figüründen koparılmış olur. Babasının kehanete karşı aldığı sert önlemler, Danae'nin kendi dişil kimliği ve güçleriyle bağlantısını da etkiler. Bu, yolculuğunun başlangıcında yaşanan önemli bir ayrılık ve yalnızlık anıdır. Tecrübe ettiği bir başınalık onu, farklı bir içsel yolculuğa çıkarır. Bu başlangıç anı, Eliade'nin ifadesiyle “*in illo tempore*”dir. İnsanların çığlıklarının, varoluşun ilk dönemlerine ait tanrısal güçleri harekete geçirdiği ve bu süreçte, evrenin yaratılıp düzenlendiği, tanrıların ve kahramanların ilk eylemlerini gerçekleştirdiği kutsal

başlangıç zamanına *in illo tempore* adı verilmektedir (Eliade, 2003: 409). Danae de kapatıldığı kulenin karanlığında, bu ana dönmüş, yaratılıştan güç almış ve kaostan yeni bir kahraman yaratılmıştır.

Kuleye kapatılmasının dışında, Danae'yi mücadeleci bir kahraman kılan bir diğer durum da oğluyla birlikte su üzerinde ölüme terk edilmesidir. Tokyay'a göre, Danae ve Perseus'un suya bırakılması, onların kaçınılmaz bir sona sürüklendiğini gösterir. Bu bağlamda, içinde bulundukları sandık hem bir sonun simgesi olarak ölümle ilişkilendirilir, hem de onları dış etkenlerden koruyan bir rahim işlevi görür. Sandıktan kurtuluşları, yeni bir başlangıç fikrini çağrıştırır ve bu süreçte anne ile oğlun köklü bir dönüşüm yaşadığına dair bir sembol olarak görülebilir (2015: 73). Danae'nin mitolojik yolculuğu, sadece Perseus'un annesi olma rolüyle sınırlı kalmayıp, onun bireysel dönüşümünü ve anneden ayrılma sürecini de içermektedir.

Danae, başlangıçta babasının otoritesi altında hapsedilmiş bir figür olarak görünse de Perseus'un doğumu onun kendi kimliğini bulma yolculuğunu başlatan önemli bir olaydır (Kerényi, 1951: 103). Perseus'un doğumu, Danae için yalnızca annelik deneyiminin başlangıcı değil, aynı zamanda kendi bireysel özgürlüğünü arayışının bir parçasıdır. Onun bronz kulede kapatılışı, dış enerjinin içsel bir dönüşüm sürecinden geçmesini temsil ederken, annelikle birlikte gelen yeni sorumluluklar ve bilinmezliklerle yüzleşmesini zorunlu kılar (Neumann, 1970: 145). Danae'nin babasının otoritesinden ayrılarak kendi kaderine doğru ilerlemesi, kadın kahramanın bağımsızlık arayışının bir yansımasıdır.

Danae'nin annelikle başlayan yolculuğu, yalnızca biyolojik bir süreçten ibaret olmayıp, onun psikolojik ve ruhsal bir dönüşüm yaşamasına da neden olur. Perseus'un doğumu ve ikisinin sandık içinde denize bırakılması, Danae'nin babaya olan bağımlılığından koparak yeni bir kimlik kazanmasını simgeler (Campbell, 2004: 81). Bu süreç, dış bir kahramanın annelik ve bağımsızlık arasındaki dengeyi kurmaya çalışmasını gösterir. Danae'nin oğlunu koruma içgüdüleriyle hareket etmesi, onun anne kimliğiyle şekillenmesini sağlarken, aynı zamanda dış dünyaya açılarak kendini gerçekleştirme fırsatı sunar (Eliade, 1959: 66). Bu bağlamda Danae, Perseus'un yolculuğunun bir parçası olmasının ötesinde, kendi içsel yolculuğunu da deneyimleyen aktif bir kahramandır.

Sandık ve su unsurlarının yanı sıra anne-oğul ilişkisi, Mısır mitolojisinde de önemli bir yer tutar. Perseus mitinin erken dönem versiyonları incelendiğinde, Danae ile amcası Proitos arasındaki ilişkinin Mısır mitolojisindeki benzer anlatılarla ortak temalar barındırdığı görülmektedir. Bu bağlamda, Danae'nin Mısır tanrıçası İsis ile benzerlik taşıdığı da söylenebilir. Proitos ise Osiris figürü ile ilişkilendirilmekte, Perseus ise İsis ve Osiris'in oğlu Horus'a denk düşmektedir. Perseus'un yaşamına kasteden dedesi Akrisios, Mısır mitolojisinde Horus tarafından cezalandırılan kıskanç tanrı Seth ile benzerlik göstermektedir. Mısır anlatılarında, İsis ve Horus'un Nil Nehri üzerinde bir akasya ağacından yapılmış sandalla yolculuk ettikleri bilinmektedir. Bu anlatı, Danae ve Perseus'un dalgalarla sürüklendiği sandık motifile benzerlik göstermektedir. Her iki mitolojide de su, bir arınma ve kaderin şekillenmesi aracı olarak öne çıkmakta, kahramanların kaderinde belirleyici bir rol üstlenmektedir (Tokyay, 2015: 67).

Mitolojik anlatılar genellikle erkek kahramanların yolculuklarına odaklansa da Danae'nin hikâyesi, dişil kahramanın anneden ve toplumun beklentilerinden ayrılarak yeni bir varoluş biçimine ulaşmasını temsil eder. Onun Perseus ile serüvene sürüklenmesi, sadece bir annenin fedakârlık hikâyesi değil, aynı zamanda kendi potansiyelini keşfetme ve kaderini kabullenme sürecidir (Jung, 1968: 182). Danae, denizde yaşadığı zorluklar ve karşılaştığı bilinmezliklerle birlikte kendi içsel gücünü keşfeder ve böylece dişil enerjinin yeniden doğuşuna tanıklık eder (Dodds, 1962: 77). Bu bağlamda Danae'nin anneden ayrılışı, yalnızca fiziksel bir uzaklaşma değil, aynı zamanda ruhsal ve psikolojik bir dönüşüm süreci olarak değerlendirilebilir.

Erkeklerle Özdeşleşmek / Pozitif Bir Eril Müttefikin Eksikliği

Baba Akrisios'un Danae'yi bronz bir odaya hapsedmesi, kadının kendi içindeki güce güvenmeye zorlar. Babanın kehanet korkusuyla kızını bir kuleye hapsedmesi, eril gücün kontrol edici ve kısıtlayıcı yönünü temsil etmektedir. Ardından Zeus güçlü bir eril olarak Danae'nin hayatına girer ve altın bir yağmur şeklinde gelip onu hamile bırakır. Zeus'un altın yağmur formunda gelişi de eril enerjinin manipülatif doğasını gözler önüne serer (Kerényi, 1951: 117). Zeus'un altın yağmuru şeklinde Danae'yi hamile bırakması, ilahi müdahaleyi ve olağanüstü bir gücün onun yaşamına etkisini sembolize eder. Bu ilahi müdahale hem gerçek hem de sembolik olarak erilin hayatına girmesini ve ataerkil otoritenin Danae'nin hayatındaki varlığının devamını temsil eder.

Mitolojik bağlamda yağmur, dönüşüm ve yenilenme sembolüdür. Altın yağmur, Danae'nin hayatına giren önemli ve dönüştürücü bir kuvvetin simgesidir. Tanrısal olanla birleşimini simgelemede altın bilinçli bir tercihtir ve derin anlamlar içermektedir. Bazı araştırmacılar tarafından soylu bir metal olarak anılan altının tinsel bir simgeselliğe sahip olduğu kabul edilir. Altın, yalnızca maddi bir değer taşımaz; aynı zamanda ruhsal ve simgesel bir anlam barındırır. Tarih boyunca pek çok kültürde güç, saflık ve ilahi kudretle ilişkilendirilen bu metal, Hint mitolojisinde de ölümsüzlük arayışının bir yansıması olarak kabul edilir (Eliade, 2003: 55). Altın, en üstün ve kusursuz olanı simgeleyen bir unsur olarak değerlendirilir. Bu nedenle, "altın kural", Pisagor'un "altın dizeleri" ve "altın anlam" gibi kavramlar, mükemmelliğin bir göstergesi olarak kullanılır. Güneşle özdeşleştirilen altın, eski inanışlara göre güneşin ateşinden elde edilen kutsal bir madde olarak kabul edilir. Altının mitolojik ve felsefi bağlamdaki bu yüceltilmesi, onun yalnızca maddi bir değer taşıyan bir maden olmanın ötesinde, metafizik ve kozmolojik bir anlam kazandığını gösterir (Ferber, 2007: 87). Farklı kültürlerde altının ışık, güç ve ilahi kudretle ilişkilendirilmesi, onun evrensel ve zamansız bir sembol olmasını sağlar.

Perseus'un doğumu, Danae için yeni bir müttefik ve destek kaynağı olur. Bu süreçte, Danae içsel gücünü ve direncini keşfetmeye başlar. Danae'nin mitolojik yolculuğu, yalnızca bir anne olarak değil, aynı zamanda eril figürlerle olan ilişkisinin eksikliği üzerinden de incelenebilir. Bu eksikliğin onun kimlik oluşumu üzerindeki etkisi önemlidir. Danae'nin hayatında olumlu bir eril müttefiğin bulunmaması, onun kendi kaderini tek başına üstlenmek zorunda kalmasına yol açmıştır (Neumann, 1970: 142). Danae'nin Perseus'u yetiştirirken, eril bir rehberlik ve destekten yoksun kalması, onu eril enerjiyi kendi içinde inşa etmeye zorlamıştır. Babasının onunla ilgili aldığı kararlar ve Zeus'un

müdahaleci yaklaşımı, Danae'nin çevresinde güvenilir ve destekleyici bir erkek figürü bulunmadığını göstermektedir (Jung, 1968: 189). Bunun yerine, Danae'nin kendi gücünü geliştirmesi, mitolojik anlatılarda kadınların eril dünyada bağımsız bir şekilde ayakta kalabilme mücadelelerine dair önemli bir semboldür. Perseus'un kahramanlık yolculuğunda annesinin ona verdiği destek, Danae'nin eril güçle özdeşleşmek zorunda kaldığını ve onu besleyici bir rol aracılığıyla dolaylı olarak içselleştirdiğini gösterir (Eliade, 1959: 65). Böylece Danae'nin hikâyesi, kadınların eril müttefik eksikliğinde kendilerine yetebilme ve eril enerjiyi kendi iç dünyalarında dengeleyebilme kapasitelerini ortaya koyar.

Danae'nin yaşamındaki eril müttefik eksikliği, onun bağımsızlığını vurgularken, aynı zamanda eril enerjiyle kurduğu karmaşık ilişkiyi de gözler önüne serer. Mitolojide güvenilir bir erkek figürünün yokluğu, Danae'nin güçlü bir kadın kahraman olarak kendi kaderini üstlenmesine neden olmuştur (Dodds, 1962: 92). Bu bağlamda, Perseus'un doğumu ve büyütülmesi süreci, Danae'nin eril enerjiyi hem annelik hem de koruyuculuk aracılığıyla yeniden inşa etmesini simgeler. Ancak eril müttefikin eksikliği, onun kaderini tek başına üstlenmesini ve bu süreçte karşılaştığı zorlukları kendi içsel gücüyle aşmasını gerektirmiştir (Campbell, 2004: 99). Danae'nin hikâyesi, kadınların eril dünyada güçlü kalabilme ve eril müttefik eksikliğine rağmen kendi yollarını çizebilme potansiyelini gösteren bir anlatı olarak dikkat çekicidir.

Sınanmalarla Dolu Bir Yol / Ejderhalar ve Devlerle Yüzleşmek

Perseus doğduktan sonra, Danae'in ve oğlunun denize atılması motifi, kadın kahramanın yolculuğunda suyla sınavı temsil eder. Deniz, Danae'nin direncini sınamaktadır. Ayrıca su, genellikle bilinçdışı, bilinmeyen ve doğanın kaotik güçlerinin sembolüdür. Danae ve oğlu Perseus, denize atıldıklarında bilinmeyene doğru zorlu bir yolculuğa çıkarlar. Bu, hayatlarındaki belirsizliklerle ve tehlikelerle yüzleşme anıdır. Sandık içinde deniz yolculuğu, kapalı bir durumdan özgürlüğe ve olanaklara geçişi temsil eder. Danae'nin bu belirsiz yolculuğu kabul etmesi, cesaret ve zorluklar karşısında güveni göstermektedir. Bunların yanı sıra, deniz yolculuğunun kaostan düzene geçişi ve tanıdık sınırların ötesindeki macerayı da simgelediğini söylemek mümkündür.

Başarının Sahte Rahatlığına Erişme

Danae ve Perseus, Seriphos adasında Dictys adlı iyi yürekli bir balıkçı tarafından kurtarılır. Onlara yeni bir yaşam sunulur. Dictys tarafından kurtarılmak, Danae için geçici bir rahatlama ve güven duygusu sağlar. Ancak bu güvenlik yanıltıcıdır. Çünkü Dictys'in kardeşi Kral Polydectes, Danae'ye göz koymuştur. Danae kısa sürede yanıldığını anlar çünkü Kral Polydectes'in kötü niyetli planları, Danae'nin ve Perseus'un gerçek bir tehlike içinde olduğunu gösterir. Bu, onun yolculuğunda yüzleşmesi gereken bir başka zorluk olur.

Erginlenme ve Tanrıça Mertebesine Ulaşma

Perseus miti, erginlenme sürecinin arketipsel bir anlatısını sunarken, aynı zamanda dişil ilahi gücün tanrıça mertebesine ulaşma yolculuğuyla da ilişkilendirilebilir. Danae'nin bronz kuleye hapsedilmesi ve Zeus'un altın yağmuru formunda ona ulaşması, kadim kültürlerde görülen ilahi dokunuş ve kutsal birleşme temalarının bir yansımasıdır. Bu süreç, Danae'nin yalnızca fiziksel bir dönüşüm değil, aynı zamanda ruhsal bir olgunlaşma yaşamasının muhtemel olduğunun işaretidir. Perseus'un doğumuyla birlikte Danae, tanrıçaya özgü yaratıcı ve koruyucu bir kimlik kazanır; bu durum, onun geleneksel annelik rolünden sıyrılarak daha yüce bir statüye erişimini simgeler. Mitin ilerleyen aşamalarında Danae'nin yaşadığı zorluklar, onun tanrıça arketipiyle özdeşleşmesini pekiştirir. Perseus'un kahramanlık yolculuğunda üstlendiği koruyucu ve yönlendirici rol, Danae'nin yalnızca bir anne figürü olmanın ötesine geçerek, bilgelik ve rehberlik eden bir güç olarak algılanmasını sağlar. Oğlunun zaferleriyle birlikte Danae'nin hikâyesi de yeniden anlam kazanır. Onun Perseus'u yetiştirme süreci, dişil bilincin eril dünyadaki varoluş biçimini dönüştürmesine örnektir. Perseus'un başarısı, Danae'nin tanrıça mertebesine ulaşma yolculuğunun bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Çünkü oğlunun kazandığı zaferler, onun dişil bilincinin ve sezgisinin bir yansımasıdır.

Dişil Olanla Yeniden Bağlantı Kurma Arzusu

Danae'nin hikâyesi, eril düzenin baskısı altında dişil öze bağlantısını yeniden kurma çabasının mitolojik bir yansıması olarak da değerlendirilebilir. Perseus yolculuğa çıkarken, Danae daha dengeli bir hayata dönme arzusu peşindedir. Polydectes'in manipülasyonlarından uzak, kendisi ve oğlu için güvenli bir ortam arar. Bu da kaos barındıran eril düzenden kozmostan yana olan dişil düzene olan özlemin bir işareti sayılabilir. Danae'nin yolculuğu, dişil olanla yeniden bağ kurma sürecinde annelik rolü aracılığıyla yeni bir kimlik kazanma çabasına dönüşür. Anlatıda geçen sandık ve Danae'nin içinde zor bir durumda kapalı kalışı, dişil enerjinin yeniden doğuşa hazırlanışını sembolize etmektedir.

Anne/Kız Ayrılıklarını İyileştirme

Danae'nin yolculuğunda, kendi dişil yanıyla olan ilişkisini şifalandırması söz konusudur. Bu da Perseus'un annesi olma rolüyle temsil edilir. Oğlunu destekleyerek onun hem güç hem de merhamet taşıyan bir kahramana dönüşmesine katkıda bulunur. Danae'nin Perseus'a olan annelik rolü, onun kendi dişil yanıyla olan ilişkisini şifalandırır. Çünkü o, annesinden beslenememiş olsa da oğlu için bu zor şartlarda annelik yapmayı başarmıştır. Perseus'u besleyip desteklemek, Danae'nin kendi annelik kimliğini ve dişil gücünü kabul etmesine yardımcı olur. Bu, onun yolculuğunda önemli bir dönüm noktasıdır. Danae'nin mitolojik anlatısı, anne/kız ilişkilerinin eksikliği ve bu bağlamda yaşanan ayrılıkların iyileştirilmesi açısından önemli bir perspektif sunar. Mitolojide Danae'nin annesinden bahsedilmemesi, ataerkil anlatıların anne/kız bağına görmezden gelme eğiliminin bir yansıması olarak değerlendirilebilir (Neumann, 1970: 163). Bu durum, mitolojide kadının annesiyle olan ilişkisinin genellikle arka planda bırakılması ya da tamamen silinmesiyle bağlantılıdır. Danae'nin öyküsünde, babası Akrisios'un kehanet korkusuyla kızını bir kuleye hapsedmesi, kadının annesinden koparılmasının ve bunun yerine eril otoritenin yerleştirilmesinin bir göstergesidir (Kerényi, 1951: 98).

Bu bağlamda Danae'nin yaşadığı yalnızlık ve izolasyon, anne/kız ayrılıklarının mitolojik bir temsili olarak okunabilir.

Anlatıda Danae'nin annesinden bahsedilmemesi, onun Perseus'a annelik yaparken geliştirdiği içsel dayanıklılığı ve şefkati daha da anlamlı kılar. Kendi annesiyle ilişki kurma şansı olmayan Danae, içsel bir annelik kaynağı geliştirerek oğluya güçlü bir bağ kurar (Jung, 1968: 184). Bu süreç, anne/kız bağının eksikliğinden doğan yaraları iyileştirme ve bu boşluğu Perseus ile doldurma çabası olarak değerlendirilebilir (Eliade, 1959: 77). Danae'nin Perseus'a olan bağlılığı, onun annesinden yoksun büyümesinin telafisi niteliğinde bir sembolik dönüşümü temsil eder ve böylece kendini annelik yoluyla iyileştirir ve kendi travmalarını aşar. Mitolojide anne/kız ilişkisine dair eksikliklere rağmen, Danae'nin hikâyesi dişil dayanıklılığın ve nesiller arası şefkatin bir örneği olarak okunabilir. Perseus'un kahramanlık yolculuğu sırasında Danae'nin sabrı ve direnci, annenin kızına aktaramadığı bilgelik ve koruyuculuğun yeni bir nesle iletilmesini gösterir (Dodds, 1962: 91). Bu bağlamda, Danae'nin hikâyesi yalnızca bir annelik anlatısı değil, aynı zamanda kadınlar arasındaki kopuk bağların nasıl telafi edilebileceğinin bir göstergesidir. Anne figürünün yokluğu, Danae'nin kendi içsel annelik gücünü keşfetmesine ve bu yolla geçmiş travmalarını iyileştirmesine vesile olur (Campbell, 2004: 104).

Yaralanmış Erilliği İyileştirme

Danae'nin hikâyesi hem iç dünyasında hem de dış dünyada yaralı olanı şifalandırmayı içerir. Bu dişil ya da eril olabilir. Yaralı eril, baba Akrisios tarafından temsil edilir. Perseus, olgunlaşıp sınavlarını geçerken, dişili onurlandıran ve saygı gösteren daha sağlıklı bir eril gücü sembolize eder. Akrisios'un kızını kuleye kapatması, ataerkil sistemin kontrol ve güç arzusunun bir yansıması olarak görülebilir (Kerényi, 1951: 95). Ancak Zeus'un Danae'ye altın yağmur formunda ulaşarak Perseus'u dünyaya getirmesi, eril gücün yeniden doğuşunun ve dönüştürülmesinin sembolik bir anlatısıdır. Bu bağlamda Danae, eril enerjinin zarar görmüş, korkuya dayalı yönleriyle yüzleşen ve onu iyileştiren bir dişil figür olarak değerlendirilir. Onun Perseus'u yetiştirme süreci, erilliğin korku ve güç arayışından uzaklaşıp, cesaret ve adalet değerleriyle yeniden şekillenmesine katkıda bulunur (Neumann, 1970: 137).

Mitolojik anlatılar çerçevesinde Danae, eril dünyada maruz kaldığı baskılara rağmen, içsel gücüyle bu yaralanmış erilliği dönüştürme potansiyeline sahiptir. Onun Perseus'a annelik yaparken sergilediği koruyucu ve yönlendirici tavır, eril enerjinin olgunlaşmasına ve denge bulmasına yardımcı olur (Jung, 1968: 76). Akrisios'un korkuya dayalı eril kimliği, yalnızca yok etme ve kontrol mekanizmalarıyla çalışırken, Danae'nin sabrı ve içsel bilgelik kapasitesi, eril enerjinin yapıcı ve koruyucu yönlerini ortaya çıkarma sürecinde kritik bir rol oynar. Perseus'un kahramanlık yolculuğuna hazırlık aşamasında Danae'nin varlığı, eril kimliğin kendini keşfetme ve aşma sürecini besleyen bir unsur olarak karşımıza çıkar (Dodds, 1962: 84).

Danae'nin öyküsü, eril gücün korku ve kontrol mekanizmalarına hapsolmadan, dişil bilgelik sayesinde nasıl bir iyileşme sürecine girebileceğini gösteren mitolojik bir örnektir. Perseus'un büyüme sürecinde annesinden aldığı sevgi ve destek, onun yalnızca fiziksel bir savaşçı değil, aynı zamanda bilge bir kahraman olarak yetişmesine katkı sağlamıştır (Eliade, 1959: 71). Danae, dişil gücün eril dünyaya şefkat, bilgelik ve denge getirme kapasitesini temsil eder ve bu yönüyle mitolojik bağlamda

bir iyileştirici figür olarak değerlendirilebilir. Onun hikâyesi, eril ve dişil enerjiler arasındaki çatışmayı aşmanın ve iyileştirmenin bir yolunu sunar; böylece yaralanmış erilliğin dönüşümüne olanak tanır (Campbell, 2004: 88).

Eril ve Dişilin Bütünleşmesi

Perseus, deneyimlerinden öğrenmiş ve yolculuğunda edindiği bilgileri entegre etmiş olarak geri döner. Polydectes'i yenerek Danae'yi kurtarır. Bu da eril ve dişilin uyumlu bütünleşmesini sembolize eder. Danae'nin oğluna ve kendi iç gücüne olan inancı doğrulanmış olur.

Yeni Bir Bilinç Seviyesine Ulaşma

Danae ve Perseus, Akrisios ile yüzleşmek üzere Argos'a döner. Kehanet, Perseus'un bir atletizm yarışmasında yanlışlıkla Akrisios'u bir diskle öldürmesiyle gerçekleşir. Bu eylem aynı zamanda Danae'nin babasının gölgesinde çektiği acının sona ermesini de simgeler. Danae ve Perseus, yeni bir bilinç ve denge seviyesine ulaşır. Danae'nin babası Akrisios tarafından bir kuleye hapsedilmesi, onun başlangıçta pasif bir figür olarak görülmesine neden olsa da bu izolasyon aslında bir içsel dönüşüm sürecinin başlangıcını simgelemektedir (Kerényi, 1951:102). Annelik yoluyla yeni bir bilinç seviyesine ulaşan Danae, artık sadece bir kurban değil, kendi kaderini kucaklayan ve aktif bir özne haline gelmiştir (Neumann, 1970:146). Danae'nin yolculuğu, mitolojide kadın kahramanın geleneksel rollerinden sıyrılarak bilinç seviyesini yükseltmesinin bir örneğidir. Onun, Perseus'u koruma ve yetiştirme süreci, bireysel olarak güçlenmesini ve eril dünyanın tehditleri karşısında öz-savunma mekanizmaları geliştirmesini sağlar (Jung, 1968:180). Danae'nin Kral Polydectes'in baskıcı niyetleriyle karşılaşması, onun eril karşısında sergilediği duruşu ve içsel dayanıklılığını nasıl inşa ettiğini gösterir. Bu süreçte Danae, yalnızca Perseus'un annesi olarak değildir. Kendi kimliğini şekillendiren bir birey olarak da ortaya çıkar. Zorluklarla yüzleşirken geliştirdiği stratejiler ve Perseus'un kahramanlık yolculuğuna dolaylı katkısı, Danae'nin bilinç seviyesindeki yükselişini simgeler.

Bu anlatı, kadın kahramanın eril dünyadaki konumunu sorgulayan ve yeni bir farkındalık seviyesine ulaşmasını sağlayan bir dönüşüm süreci olarak değerlendirilebilir. Perseus'un doğumundan itibaren annelik rolü üzerinden kimliğini inşa eden Danae, zamanla kendi gücünü ve bağımsızlığını keşfeder (Dodds, 1962: 85). Erkek egemen bir dünyada varlık gösteren bir kadın olarak, yaşadığı zorluklar onu olgunlaştırır ve içsel olarak güçlendirir. Bu bağlamda Danae'nin yolculuğu, dişil bilincin eril dünyada nasıl evrildiğini ve kadın kahramanın kendini nasıl dönüştürdüğünü gözler önüne sermektedir (Campbell, 2004: 94). Danae'nin Perseus mitindeki rolü, sadece kutsal bir birleşmenin nesnesi olmanın ötesinde, bireysel ve kolektif bilinç dönüşümünü simgeleyen bir figür olarak da değerlendirilebilir. Onun kuleye hapsedilmesi, geleneksel olarak kaderin kaçınılmazlığına bir gönderme olarak kabul edilse de bu durum aynı zamanda insanın içsel dönüşüm sürecinin bir metaforu olarak görülebilir (Kerényi, 1951: 89). Danae'nin kuleye kapatılması, insanın içsel potansiyeline erişmesini engelleyen toplumsal kısıtlamalar ve korkularla paralellik kurmaktadır (Jung, 1968:152). Ancak Zeus'un müdahalesiyle gerçekleşen ilahi birleşme, içsel dönüşüm sürecinin kaçınılmazlığını ortaya koyar ve Danae'nin bu sürece dâhil olması, onun yeni bir bilinç düzeyine ulaşmasını simgeler. Perseus'un doğumu, bu sürecin bir sonucu olarak, bireyin içsel potansiyelini

gerçekleştirme yolunda bir adım attığını gösterirken, aynı zamanda mitolojik bağlamda kahramanın kaderini üstlenmesiyle bilinçli bir varoluşa işaret eder (Dodds, 1962: 78). Perseus'un annesi olarak Danae, bireysel bilincin kolektif mitolojik sembollerle nasıl dönüşebileceğine dair güçlü bir örnek sunar. Onun hikâyesi, bireyin sınırlarını aşarak yeni bir farkındalık seviyesine ulaşmasının, ilahi olanla kurulan içsel bir diyalog aracılığıyla mümkün olduğunu gösterir (Neumann, 1970:104).

Kutsal Birleşme

Danae'nin hikâyesi, kendisi ve hayatındaki eril-dişil unsurların kutsal birliğe ulaşmasıyla doruğa erişir. Güçsüz bir prenseslikten, dirayetli bir anneye dönüşümünü içeren yolculuğu, kahramanın yolculuğunun dönüştürücü gücünü vurgular. Zeus'un altın yağmur formunda Danae'ye ulaşması, antik mitolojide ilahi doğurganlık sembollerinden biri olarak yorumlanır ve bu birleşmenin, Perseus'un kaderinin önceden belirlenmiş bir yol izlemesiyle sonuçlandığı görülür (Burkert, 1985: 63). Bunun yanı sıra, Danae'nin hapsedilmesi, kadınların mitolojik anlatılarda genellikle doğurganlık ve kaderle özdeşleştirildiğini gösterirken, aynı zamanda kadının yalnızca biyolojik değil, ilahi bir doğurganlık rolü üstlendiğine işaret eder. Perseus'un doğuşu, mitolojik anlatılarda kahraman doğum motifinin klasik bir örneğini teşkil eder ve Danae'nin kutsal birleşme yoluyla tanrısal bir güç tarafından seçilmiş olması, onun bireysel iradesinin ötesinde bir anlam taşır. Bu bağlamda Danae'nin yaşadığı olaylar, antik Yunan toplumunda kadınların kader üzerindeki rolünü ve tanrılarla olan etkileşimlerini anlamada önemli ipuçları sunar (Farnell, 1896:101). Perseus'un doğumundan sonraki olaylar, annesinin kaderinin bir parçası olmaya devam eder; çünkü Danae, oğlunun kahramanlık yolculuğunda hem bir koruyucu hem de ilahi kökeninin bir hatırlatıcısı olarak konumlanır. Böylece Danae'nin hikâyesi, kutsal birleşme ve ilahi müdahale arasındaki dinamikleri açığa çıkaran önemli bir mitolojik öge olarak değerlendirilir.

Sonuç

Perseus miti, kadın kahramanın yolculuğunun derin ve çok boyutlu bir yansıması olarak, ataerkil düzende kadın kimliğinin yeniden inşasını ortaya koymaktadır. Onun hikâyesi, eril otoritenin kadın bedeni ve kimliği üzerinde kurduğu tahakkümün bir sembolü olmakla birlikte, aynı zamanda direnişin ve bireysel dönüşümün bir anlatısıdır. Bronz kulede hapsedilişi, toplumsal normlar tarafından belirlenen sınırların bir göstergesi iken, Perseus'un doğumu ve onunla çıktığı yolculuk, kadının kendi kaderini şekillendirme kapasitesinin bir kanıtıdır. Bu anlatı, dişil olanın eril baskıya karşı nasıl direnç gösterdiğini ve annelik kavramının bireysel kimlik inşasında oynadığı kritik rolü ortaya koymaktadır. Mitin farklı varyasyonlarında Danae'nin konumu değişiklik gösterse de onun sergilediği kararlılık ve dayanıklılık ortak bir temaya işaret etmektedir.

Perseus'un kahramanlık yolculuğu boyunca annesinin fedakârlığı, kadının toplumsal ve mitolojik düzeydeki varoluş mücadelesinin bir mikro kozmosu olarak okunabilir. Danae'nin Murdock'un modeline göre ele alınması, kadın kahramanlığının geleneksel erkek odaklı anlatılardan farklılaştığı noktaları vurgulamaktadır. Danae'nin kendini dönüştürme süreci, kadın kahramanın sadece fiziksel bir serüvene çıkmasının ötesinde, içsel düşünsel ve ruhsal bir yolculuğa da çıkmasının gerekliliğini gözler önüne sermektedir. Danae'nin yolculuğu, dişil enerjinin eril baskıya karşı nasıl

direnebildiğini ve kendi kaderini çizme sürecinde bireysel dönüşümün nasıl mümkün olduğunu göstererek, kadın kahraman arketipinin mitolojideki yerini yeniden değerlendirmeye olanak tanımaktadır.

Danae'nin Perseus mitindeki rolü, onun sadece bir anne figürü olarak değil, aynı zamanda ataerkil sınırlamaları aşan ve kendi öz farkındalığına ulaşan bir kadın kahraman olarak ele alınması gerektiğini göstermektedir. Onun deneyimi, dışıl bilincin toplumsal sınırlarla nasıl başa çıkabileceğinin bir göstergesi olarak, mitolojideki kadın temsillerine dair yeni yorumlar sunmaktadır. Murdock'un görüşüne göre, kadın kahramanın yolculuğu, kadının hem kendisiyle hem de toplumla olan ilişkisini yeniden tanımlamasını sağlar. Danae'nin yolculuğu da bu bağlamda, bir kadının ataerkil bir dünyada kendi kimliğini ve gücünü bulma sürecini temsil eder. Danae, Yunan mitolojisinde yer alan ve isimlerinden sıkça söz edilen birçok kadın karakter kadar anılmayı hak etmektedir.

Kaynakça

- Akalın, A. G. (2003). "Eskiçağda Grek Kadının Toplumsal Yaşantısı". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 22 (33), 17-47.
- Apollodorus. (1921). *The Library*. (Çev. Frazer, J.G.). Newyork: G. P. Putnam's Son.
- Burkert, W. (1985). *Greek Religion*, Massachusetts: Harvard University Press.
- Campbell, J. (2004). *The Hero with a Thousand Faces*, New Jersey: Princeton University Press.
- Çolak, S. (2019). *Türk Destanlarında Kadın Kahramanın Yolculuğu*, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dodds, E. R. (1962). *The Greeks and the Irrational*, California: University of California Press.
- Hansen, William F. (2006). *Classical Mythology: A Guide to the Mythical World of the Greeks and Romans*, New York: Oxford University Press.
- Eliade, M. (2003). *Demirciler ve Simyacılar* (Çev. Özcan, M.E.), İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Eliade, M. (2003). *Dinler Tarihine Giriş*. (Çev. Arslan, L.), İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Foley, H. (1993). *The Homeric Hymn to Demeter: Translation, Commentary, and Interpretive Essays*, New York: Princeton University Press.
- Ferber, M. (1999). *A Dictionary of Literary Symbols*, New York: Cambridge University Press.
- Gantz, T. (1993). *Early Greek Myth: A Guide to Literary and Artistic Sources*, Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Graves, R. (1955). *The Greek Myths*, London: Penguin Books.
- Hamilton, E. (2017). *Mythology: Timeless Tales of Gods and Heroes*, Newyork: Black Dog & Leventhal.
- Hard, R. (2004). *The Routledge Handbook of Greek Mythology*, New York: Routledge
- Hesiod. (2004). *Theogony and Works and Days*, Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Homer. (1990). *The Iliad*. (Çev. Fagles,R.), London: Penguin Classics.
- Homer. (1996). *The Odyssey*. (Çev. Fagles,R), London: Penguin Classics.
- Jung, C. G. (1968). *Archetypes and the Collective Unconscious*, New York: Princeton University Press.
- Kerényi, K. (1951). *The Gods of the Greeks*, London: Thames & Hudson.

- Koçak, A. (2016). *Mitlerle Var Oluş Yolculuğu*, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Lefkowitz, M. R. (1986). *Women in Greek Myth*, Bristol: Bristol Classical Press.
- March, J. (1998). *Cassell's Dictionary of Classical Mythology*, London: Cassell.
- Morford, M. P. O. & Lenardon, R. J. (2013). *Classical Mythology*, United Kingdom: Oxford University Press.
- Murdock, M. (1990). *The Heroine's Journey: A Woman's Quest for Wholeness*, United States: Shambhala Publications.
- Nagy, G. (1990). *Greek Mythology and Poetics*, Ithaca: Cornell University Press.
- Neumann, E. (1970). *The Origins and History of Consciousness*, New York: Princeton University Press.
- Ovid. (2009). *Metamorphoses*. (Çev. Melville, A.D.), New York: Oxford University Press.
- Pausanias. (1918). *Description of Greece*. (Çev. Jones, W. H. S.), London: William Heinemann
- Pomeroy, S. B. (1995). *Goddesses, Whores, Wives, and Slaves: Women in Classical Antiquity*, Berlin: Schocken Books.
- Reeder, Ellen D. (1995). *Pandora: Women in Classical Greece*, New York: Princeton University Press.
- Roman L. & Roman M. (2010). *Encyclopedia of Greek and Roman Mythology*, New York: Infobase Publishing.
- Rosenmeyer, Patricia A. (1991). "Simonides' Danae Fragment Reconsidered", *Arethusa* 24, 5-29.
- Tokyay, Nefrin. (2015) *Perseus'un Yolculuğu, Mitler, Arketipler, Semboller*, İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Uğurcan, F. Z. & Koçak, A. (2021). *Kadın Odağında Toplumsal Cinsiyet Disiplinler arası Yaklaşımlar*, (s.15-28), Kıbrıs: Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Yayınları.